

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни обов'язкова

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Розроблено:

к.е.н., доц., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії
Соболева Марія Володимирівна

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (розширений план лекцій, конспект лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
 - 4.1. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти
 - 4.2. Контрольні роботи, передбачені навчальним планом
5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів)
6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково - педагогічної роботи

_____ Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

«_____» _____ 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародні відносини»

вид дисципліни обов'язкова

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу» серпня 2021 року, протокол № ____

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

к.е.н., доц., доц. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Марія СОБОЛЄВА

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від «27» серпня 2021 року № 1

В. о. завідувача кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Ірина ДЕРІД
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»

Євгенія СОЛОВИХ
(підпис)(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «27» серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу . .

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» ОП «Міжнародні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є з'ясування економічного становища громадян суспільства, можливість аналізувати численні економічні процеси, явища, здатності приймати, раціональні рішення у практичному житті, визначати механізм поведінки людей в процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання матеріальних благ і послуг. Важливою складовою мети навчальної дисципліни є формування у майбутніх бакалаврів цілісного світогляду, навичок економічного мислення на підставі розгляду основних теорій і концепцій мікро- та макроекономічному рівнях.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК15. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).

- формування наступних фахових(спеціальних) компетентностей:

СК2. Здатність аналізувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1- й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год	
Лабораторні заняття	
	год.
Самостійна робота	
56 год.	год.

Індивідуальні завдання
Не передбачено

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН10. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН11. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ОСНОВИ МІКРОЕКОНОМІКИ.

Тема 1. Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.

Зародження та виникнення економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії. Основні напрямки зарубіжної економічної науки: меркантилізм, фізіократи, класична школа, маржиналізм, утопічний соціалізм, марксизм, неокласичні ідеї, кейнсіанство, некейнсіанство, посткейнсіанство, монетаризм, інституціоналізм. Теоретичні дослідження українських економістів.

Предмет економічної теорії та її складові. Повсякденний та науковий погляд на економіку. Економічні явища та економічні відносини. Економічні категорії. Місце та роль людини в економічному житті. Економічні інтереси - рушійна сила соціально-економічного розвитку. Три основні питання економіки. Економічні потреби. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності.

Економічна теорія та інші галузі знань. Економіка та право. Нормативно-правова база як джерело аналізу економічних процесів. Економіка та політологія. Економіка та психологія. Економіка та соціологія. Роль статистичних джерел в економічному аналізі. Міжнародна статистична інформація.

Методи дослідження економічної теорії. Функції економічної теорії. Економічна теорія в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Основні напрямки формування економічного мислення в умовах переходу до ринку.

Тема 2. Суспільне виробництво.

Зміст та структура суспільного виробництва. Роль виробництва в розвитку суспільства. Види суспільного виробництва. Відтворення та його типи. Фактори виробництва та їх поєднання. Виробнича функція. Закон спадної граничної продуктивності. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва та її показники.

Натуральне господарство та його характеристика. Натуральний продукт. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного

виробництва. Товар та його властивості. Теорії вартості товару (трудова, факторів виробництва, граничної корисності, попиту та пропозиції та ін.).

Виникнення, суть та функції грошей. Еволюція грошей. Теорія грошей та грошового обігу. Система економічних законів товарного виробництва. Закон вартості та його роль в розвитку товарного виробництва.

Роль держави в економіці. Змішана економіка. Соціальне ринкове господарство. Економічна політика. Конфлікт цілей економічної політики. Взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої економічної політики. Взаємозв'язок політики та економіки.

Тема 3. Власність та її економічна роль.

Поняття «інститути» та їх функції в економічному житті. Економічний та юридичний зміст власності. Право власності.

Інституційна структура економіки. Особливості становлення інституціонального середовища України.

Індивідуальна власність як вихідна ланка відносин власності. Принципи формування власності. Домінуючий об'єкт власності.

Приватизація в Україні. Реформування земельних відносин. Приватизація підприємств і організацій.

Тема 4. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.

Економічні системи та їх класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем.

Порівняльний аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку. Постіндустріальне суспільство як концепція і реальність.

Перехідна економіка. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Трансформація економічної системи в Україні.

Формування кланово-олігархічної системи в Україні та його економічні наслідки.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.

Цілі та результати суспільного відтворення. Благо. Товар, його властивості: вартість, споживча вартість та корисність, мінова вартість. Теорія вартості: класичний, граничний та неокласичний підходи. Товарне виробництво в сучасних умовах. Вільні та господарські товари. Класифікація господарських товарів. Специфіка послуги як результату нематеріального виробництва. Сутність та походження грошей. Форми та функції грошей. Ліквідність. Еволюція функцій грошей. Грошовий оборот. Закон грошового обігу за тлумаченням К. Маркса та І. Фішера. Головний принцип організації грошового обігу. Сутність грошової системи. Системи металевих та паперових грошей. Біметалізм та монометалізм. Структура грошової системи. Сутність та економічна роль кредиту. Принципи та етапи кредитування. Товарний і грошовий кредит. Комерційний кредит, вексель. Класифікація видів кредиту за різними ознаками. Криптовалюти. Біткоїн та його економічна природа.

Тема 6. Попит і пропозиція в ринковій економіці.

Попит і пропозиція як основні важелі ринкового механізму. Попит і закон попиту. Графічне, табличне та аналітичне зображення попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Закон попиту. Виключення з дії закону попиту.

Попит і величина (обсяг) попиту. Цінові і нецінові детермінанти попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Графічне, табличне та аналітичне зображення пропозиції. Графіки індивідуальної та ринкової пропозиції. Закон пропозиції.

Попит і величина (обсяг) пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції.

Кон'юнктура ринку. Взаємодія попиту і пропозиції. Поняття ринкової рівноваги, рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва.

Дефіцит та надлишок виробництва.

Види ринкової рівноваги. Павутиноподібна модель досягнення рівноваги.

Зміни рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва під впливом різних чинників на взаємозалежних ринках.

Еластичність попиту, фактори, які на неї впливають. Види еластичності попиту: за ціною, за доходом, перехресна еластичність. Дугова та точкова еластичність. Формула еластичності попиту. Зв'язок еластичності попиту й валового доходу.

Еластичність пропозиції, фактори, що на неї впливають. Еластичність за власною ціною блага та за цінами факторів виробництва. Дугова та точкова еластичність пропозиції. Формула еластичності пропозиції. Практичне значення теорії еластичності.

Тема 7. Підприємництво. Фірма.

Сутність та функції підприємництва. Види підприємництва. Основні напрямки розвитку різноманітних форм підприємницької діяльності в Україні. Підприємець - основна фігура економічного прогресу.

Умови виникнення та діяльності підприємств в умовах ринку. Поняття підприємства (фірми, корпорації). Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Розміри підприємств. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Форми організації господарювання на мікрорівні.

Основні види ринкової стратегії та тактики фірми. Головні цілі та задачі управління фірмою. Суб'єкти та об'єкти управління. Методи управління. Сучасний менеджмент та його функції. Бізнес-план.

Маркетинг. Об'єкти маркетингових досліджень. Товарна, цінова, комунікаційна та збутова політика фірми. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Державна підтримка підприємництва. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Закон спадної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати.

Практичне значення валових, постійних, середніх та граничних витрат для підприємця.

Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Криві довгострокових витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 9. Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.

Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту фірми, середнього, граничного і сукупного доходу.

Визначення поведінки фірми в короткостроковому періоді. Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків: два способи визначення. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації.

Пропозиція фірми у короткостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни.

Поведінка фірми у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції на тривалому інтервалі та її можливі конфігурації в галузях з постійними, зростаючими, спадними витратами.

Довгострокова рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Характерні риси ринку чистої монополії. Бар'єри для вступу в галузь: економічні, адміністративні та правові. Основні види монополії. Монополія і монопольна влада.

Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Правила максимізації прибутку і мінімізації збитків.

Пропозиція монополіста і особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація: поняття, умови та види.

Рівновага фірми монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення і утримання ринкової влади в довгостроковому періоді.

Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльний аналіз конкурентного і монопольного ринків.

Регульована монополія. Необхідність державного регулювання монополії.

Антимонопольна політика. Антимонопольне законодавство України.

Олігополістична модель ринку. Основні ознаки олігополістичного ринку. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Олігополія з погляду теорії ігор. “Дилема ув’язнених” - приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Цінові війни. Модель Курно: договірні й конкурентні рівноваги.

Аналіз ламаної лінії попиту. Негнучкість цін. Картельні союзи. Таємні змови. Лідерство в цінах. Ціноутворення за принципом “витрати плюс”.

Ефективність та соціально - економічні наслідки олігополії.

Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів.

Крива попиту фірми. Динаміка прибутковості фірми в короткостроковому і довгостроковому періодах. Визначення оптимального обсягу продажу та цінова політика. Умови досягнення і підтримки беззбитковості у довгостроковому періоді.

Порівняльна характеристика ефективності ринку монополістичної конкуренції та інших типів ринку.

Тема 10. Ринок ресурсів і факторні доходи.

Попит на товари та попит на ресурси. Попит на ресурси як похідний. Правило використання ресурсів. Попит на ресурси в умовах досконалої та недосконалої конкуренції. Фактори, які впливають на попит на ресурси. Еластичність попиту на ресурс. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило найменших витрат. Правило максимізації прибутку.

Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний виграш виробника від найманої праці.

Попит окремого робітника на працю. Галузевий попит на працю.

Пропозиція праці для окремого робітника. Ринкова пропозиція послуг праці. Рівновага на ринку праці.

Попит монополії на працю і монопольна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.

Двостороння монополія і визначення реального рівня заробітної плати. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили. Дискримінація на ринках робочої сили.

Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та його фонди. Попит та пропозиція капіталу. Поняття процентної ставки, її види. Вплив

процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Земля як фактор виробництва. Ринок землі. Попит та пропозиція землі. Економічна і земельна рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Підприємницькі здібності, їх характеристика як фактора виробництва. Нормальний прибуток і підприємець. Концепції прибутку. Основні функції та види прибутку.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІКИ.

Тема 11. Національна економіка: цілі і результати.

Цілі, структура і фактори розвитку національної економіки. Сфера матеріального виробництва. Сфера нематеріального виробництва. Сфера послуг. Національне багатство. Система національних рахунків. Результати функціонування національної економіки: валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП).

Способи розрахунку ВВП: за видатками - метод кінцевого споживання, за сумою доходів, отриманих в процесі виробництва товарів та послуг, метод доданої вартості (виробничий метод). Додана вартість. чистий внутрішній продукт (ЧВП). Національний доход (НД). Особистий дохід. Дохід кінцевого використання.

Вплив поточних цін на макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП, дефлятор ВВП, ВВП на душу населення. Способи визначення основних макроекономічних показників. Міжнародні порівняння країн за рівнем ВВП.

Тема 12. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.

Необхідність загальної моделі попиту та пропозиції. Сукупний попит. Структура сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори, які впливають на криву сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції. Класична і кейнсіанська моделі сукупної пропозиції. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції.

Сукупний попит - сукупна пропозиція - (AD - AS) - модель макроекономічної рівноваги. Рівноважний рівень цін та рівноважний обсяг виробництва. Механізм досягнення макрорівноваги на окремих відрізках кривої сукупної пропозиції. Ефект храповика.

Короткострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Довгострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Шоки сукупного попиту та сукупної пропозиції. Стабілізаційна політика.

Тема 13. Макроекономічна нестабільність та її форми.

Інфляція: сутність, причини виникнення, основні види. Інфляція попиту та пропозиції. Механізм розвитку інфляції. Показники виміру інфляції. Дефляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави.

Концепції зайнятості в економіці. Безробіття та його види. Проблема прихованого безробіття в Україні. Соціально-економічні наслідки безробіття. Залежність між рівнем безробіття і обсягом ВВП (закон А. Оукена). Залежність між рівнем безробіття та інфляції (крива А. Філіпса). Особливості сучасної політики зайнятості в Україні.

Тема 14. Грошово-кредитна система.

Ринок грошей. Попит на гроші та його елементи. Пропозиція грошей. Поняття грошових агрегатів. Фактори, що впливають на зміну рівноваги на грошовому ринку.

Банківська система. Центральний банк, його функції та інструменти регулювання грошового обігу. Незалежність центрального банку та механізм її забезпечення. Комерційні банки, їх види та основні операції. Фактори, що визначають динаміку руху грошової маси. Позичковий процент. Кредит і його форми. Кредитна система, її функції та структура в ринковій економіці. Кредитна система України.

Фіктивний капітал. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та механізм її діяльності. Курс цінних паперів. Вплив держави на функціонування ринку цінних паперів. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Макрорегулювання грошово-кредитної системи.

Тема 15. Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення.

Сутність та функції фінансів. Суб'єкти фінансових відносин. Структура фінансової системи. Державний бюджет і його місце в фінансовій системі. Економічні основи формування доходів бюджету.

Бюджетний дефіцит. Аналіз бюджетного дефіциту України та розвинених країн. Проблеми збалансованого бюджету. Урядові витрати і сукупний попит. Державний борг, його види, причини виникнення та способи мінімізації. Внутрішня та зовнішня заборгованість. Способи реструктуризації державного боргу. Міжнародні переговори щодо реструктуризації зовнішньої заборгованості.

Податки та податкова політика. Крива Лаффера. Податкова система України.

Необхідність реформування фінансової системи України в сучасних умовах.

Тема 16. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.

Світове господарство, його риси та етапи становлення. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація виробництва. Світова інфраструктура. Формування інтернаціональних витрат виробництва. Зрівняльні витрати та міжнародний обмін. Теорія зрівняльних переваг та її сучасні інтерпретації. Теорія конкурентних переваг М. Портера. Взаємозв'язок світового господарства та світової політики.

Міжнародні економічні відносини, їх зміст, форми та еволюція. Взаємозв'язок внутрішніх та міжнародних відносин. Міжнародна економічна та політична інтеграція та її форми. Роль міжнародної торгівлі в економічному розвитку країни. Участь України в міжнародній торгівлі. Міжнародна міграція капіталів та її форми. Транснаціональний капітал. Світовий ринок позичкових капіталів. Світовий кредит та його форми. Міжнародна міграція робочої сили, її особливості, форми, масштаби в сучасних умовах.

Міжнародна валютно-фінансова система. Етапи розвитку міжнародної валютної системи. Європейська валютна система. Міжнародний валютний фонд та його функції. Валютна політика в Україні. Участь України у міжнародних економічних організаціях.

Міжнародна конкуренція. Формування центрів сили у міжнародних економічних відносинах. Міжнародні конфлікти та їх економічне підґрунтя.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів та тем	Всього годин	Розподіл навчального часу за видами занять		
		лекції	практичні, семінарські	самостійна робота
Тема 1. Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.	8	2	2	4
Тема 2. Суспільне виробництво.	7	2	2	3
Тема 3. Власність та її економічна роль.	7	2	2	3
Тема 4. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.	7	2	2	3
Тема 5. Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.	7	2	2	3
Тема 6. Попит і пропозиція в ринковій економіці.	7	2	2	3
Тема 7. Підприємництво. Фірма.	7	2	2	3
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.	7	2	2	3
Тема 9. Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.	7	2	2	3
Тема 10. Ринок ресурсів і факторні доходи.	8	2	2	4
Тема 11. Національна економіка: цілі і результати.	8	2	2	4
Тема 12. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.	8	2	2	4
Тема 13. Макроекономічна нестабільність та її форми.	8	2	2	4
Тема 14. Грошово-кредитна система.	8	2	2	4
Тема 15. Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення.	8	2	2	4
Тема 16. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.	8	2	2	4
Всього годин:	120	32	32	56

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.	2
2	Суспільне виробництво.	2
3	Власність та її економічна роль.	2
4	Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.	2
5	Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.	2
6	Попит і пропозиція в ринковій економіці.	2
7	Підприємництво. Фірма.	2
8	Витрати виробництва і прибуток.	2
9	Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.	2
10	Ринок ресурсів і факторні доходи.	2
11	Національна економіка: цілі і результати.	2
12	Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.	2
13	Макроекономічна нестабільність та її форми.	2
14	Грошово-кредитна система.	2
15	Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення.	2
16	Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.	2
Разом		32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
1	Підготовка до вивчення теми 1. Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції. Читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	4	

2	Підготовка до вивчення теми 2. Суспільне виробництво: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	3	
3	Підготовка до вивчення теми 3. Власність та її економічна роль: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	3	
4	Підготовка до вивчення теми 4 Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с.	3	

5	Підготовка до вивчення теми 5 Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: <i>навч. посібник</i> / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	3	
6	Підготовка до вивчення теми 6 Попит і пропозиція в ринковій економіці: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: <i>навч. посібник</i> / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	3	

7	Підготовка до вивчення теми 7 Підприємництво. Фірма: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с. 5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.	3	
8	Підготовка до вивчення теми 8 Витрати виробництва і прибуток: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	3	

9	Підготовка до вивчення теми 9 Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с. 5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.	3	
10	Підготовка до вивчення теми 10 Ринок ресурсів і факторні доходи: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	4	

11	Підготовка до вивчення теми 11. Національна економіка: цілі і результати: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія :Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: <i>навч. посібник</i> / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с. 5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.	5	
12	Підготовка до вивчення теми 12. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага :читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія :Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: <i>навч. посібник</i> / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ	5	

13	Підготовка до вивчення теми 13. Макроекономічна нестабільність та її форми: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с. 5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.	5	
14	Підготовка до вивчення теми 14 Грошово-кредитна система: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с.	5	

15	Підготовка до вивчення теми 15 Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с. 5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.	5	
16	Підготовка до вивчення теми 16. Світове господарств. Міжнародні економічні відносини: читання конспекту лекцій, навчальної літератури, додаткових наукових джерел Література та джерела: 1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. – 464 с. 2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с. 3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова . – Х.: ХНУМГ, 2014. – 290 с. 4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. – 2-ге вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 232с. 5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.	5	
	Всього годин:	56	

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

7. Методи навчання

Таблиця 7.1. Відповідність методів навчання програмним результатам навчання

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН 1	Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), корегування та підготовка частини наукового дослідження, її презентація	Оцінювання усних відповідей, вирішення задач на практичних заняттях, письмова залікова робота
РН 10	Розуміти міжнародні інтеграційні процеси, в першу чергу, що відбуваються на Європейському континенті та місце України в них.	Лекція, надання зворотного зв'язку, виконання творчих завдань у командах, аналіз отриманих результатів	Оцінювання усних відповідей, вирішення задач на практичних заняттях, письмова залікова робота
РН 11	Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, презентація результатів досліджень	Оцінювання усних відповідей, вирішення задач на практичних заняттях, письмова залікова робота

Можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

– Проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

При вивченні курсу передбачено поєднання традиційних методів (проведення лекцій та семінарів) з використання активних методів навчання: виконання студентами практичних завдань (підготовка рефератів, есе, розв'язання задач, пошук міжнародних статистичних джерел та аналіз статистичної інформації, дискусійні обговорення економічних проблем на семінарських заняттях тощо), вивчення нормативної бази з питань макро- та мікроекономічного регулювання в Україні і в світі, виявлення корупційних ризиків, що містять ці документи, розробка пропозицій щодо їх удосконалення; самостійна підготовка з використанням платформ дистанційного навчання.

8. Методи контролю

Система контролю та оцінювання знань, умінь і навичок тих, хто навчається, враховує як аудиторну діяльність студентів, так і їх самостійну роботу.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень студента. Він здійснюється під час проведення заліків в письмовій формі. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин. Підсумковий контроль – 40 балів (тест).

Варіантом підсумкового завдання може бути екзаменаційний білет, який включає 3 питання. З них:

- відповіді на теоретичні питання – 20 балів (2 питання x 10 балів);
- 2 задачі – 20 балів

«8-10» балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури.

«6-8» бали свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни «Основи економічної теорії» в обсязі навчальної програми, але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення практичних аспектів питання.

«4-6» бали виставляється тоді, коли студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

«2-4» балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента мають хаотичний і безсистемний характер, відсутнє розуміння базових питань курсу.

За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання заліку, становить 50 балів.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається

можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Classroom в дистанційному курсі «Основи економічної теорії». (спеціальність 291)

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота на семінарських заняттях	За кожне семінарське заняття здобувачу, який продемонстрував всебічні знання з теми, показав уміння аналізувати й узагальнювати опрацьований матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати інформацію на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією, приймає активну участь під час різних видів аудиторної роботи як в командах, так і індивідуально.	4
	впевнене засвоєння теми, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал, проявляє активність під час різних видів аудиторної роботи, як в командах так і індивідуально.	3
	виставляється за часткове висвітлення змісту питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, мають місце окремі помилки, під час аудиторної роботи інколи проявляє активність як в командах, так і індивідуально.	0-2
Залікова робота	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді на окреме питання (одне з двох) продемонстрував систематизовані знання матеріалу, орієнтується в фахових дослідженнях, демонструє вміння аналізувати окремі кейси з історії міжнародних відносин, вміє обґрунтовувати причинно –наслідкові зв'язки, показує впевнене знання історичних джерел, дотичних до курсу.	8-10
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді окреме питання (одне з двох) продемонстрував часткове знання матеріалу, окремих фахових досліджень, показує достатнє знання джерел дотичних до курсу..	6-8
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді окреме питання(одне з двох) продемонстрував вибіркоче знання матеріалу, окремих аналітичних моделей та теоретичних підходів, обґрунтування висновків потребує доопрацювання, знання джерел та літератури поверхневе. Тестове завдання	2-6 20x1

УВАГА! У разі виявлення плагіату або інших видів академічної недоброчесності здобувач одержує нульову оцінку за відповідний вид завдань.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота																	Залік	Сума	
Відвідування лекцій та наявність конспекту																	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	60			
4	4	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4				

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях встановлюються за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;
- знання основної та додаткової літератури;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків, при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

«3-4» балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем.

«2-3» бали свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни «Основи економічної теорії» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікро- та макроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення практичних аспектів питання.

«2-1» бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі, в навчальних планах і програмах. Студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

«1-0» балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки знань при розв'язанні задач.

«4» балів ставиться коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

«3» бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

«2» бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без повного теоретичного обґрунтування.

«1-0» ставиться, коли студент зовсім не розв'язує задачі, або розв'язує її неправильно. Опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язку задачі іншим студентом.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання.

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

«5» балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

«4» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 70-89%.

«3» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 50 - 69%.

«2-0» виставляється, якщо правильні відповіді складають до 50%.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
50-100	зараховано
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. - Кн. 2: Мікроекономіка. - К.: Знання, 2013. - 437 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. - К.: Знання, 2004. - 851 с. - (Класичний університетський підручник).
3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. / К.: Знання, 2010. - 550 с.
4. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. - Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. - 2019. - 464 с.
5. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с.
6. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Х.: ХНУМГ, 2014. - 290 с.
7. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. - 2-ге вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2018. - 232с.

8. Кушнір В. Мікро- та макроекономіка. К. Видавництво: Центр навчальної літератури. - 2012. - 256 с.
9. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб./ Наук. Ред. А. Ф. Мельник. - К.: Знання, 2008. - 699 с.
10. Макроекономіка: навчальний посібник / авт. кол.; за ред. Т. С. Смовженко і Г. Я. Стеблій. - К.: УБС НБУ, 2008. - С. 463
11. Мікроекономіка / О. Калініченко, Л. Березина. - К.: Центр учбової літератури. - 2012. - 432 с.)
12. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі. - К.: Либідь, 2002. - 216 с.
13. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2001. - 616 с.
14. Самюельсон П., Нордгауз В. Макроекономіка. / Пер. з англ. - К.: Основи, 1995. 574 с.

Допоміжна література

1. Акулов М. Г.. Сучасні економічні теорії: Навчальний посібник. - Вінниця: Нілан-ЛТД, 2013. - 394 с.
2. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. - 2-ге вид. переробл. та допов. - К. : Центр учб. л-ри, 2009. - 688 с.
3. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / За ред. С. Панчишина і П. Острроверха. - 5-е вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2013. - 723 с.
4. Економічні проблеми ХХІ століття: міжнародний та український виміри / За ред. С. І. Юрія, Є. В. Савельєва. - К.: Знання, 2007. - 595 с.
5. Жовтанецький О. М., Чуба Н. В. Цікава економіка: Навчальний посібник. - Кам'янець-Подільський, Аксіома, 2007. - 304 с.
6. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег. / Пер. с англ. - М.: 1978. - 736 с.
7. Макконелл К., Брю М. Экономикс: принципы, проблемы, политика. В 2-х томах. / Пер. с англ. - М.: Республика, 1992. - 784 с.
8. Маркс К. Капитал / Маркс К., Энгельс Ф. Соч., 2-е изд. т. 23.
9. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 3-х томах. / Пер. с англ. - М.: Прогресс, 1993. - 618.
10. Мацелюх Н. П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: навч. посібник для самост. підгот. до курс. екзаменів та компл. держ. екзамену з економ. теорії / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 382 с.
11. Менкью Н. Г. Принципы Экономикс / Пер. с англ. - СПб: Питер Ком, 1999. - 784 с.
12. Мікроекономіка / М. Рудий, В. Рудий - К.: Центр учбової літератури. - 2012. - 360 с.
13. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. осв.: Уч. 2ч./ За заг. ред. С. Будаговської. - К.: Основи, 1998. - 518 с.
14. Мікроекономіка: практикум: Навч. посібник / За ред. Базилевича В. Д. - К.: Знання, 2010. - 491 с.
15. Шкодін І. В. Вплив політики кількісного пом'якшення на розвиток світового фондового ринку в умовах глобальної невизначеності / Шкодін І. В., Карпова І. В., Іващенко М. В. // Економічний часопис-XXI. - 2015. - № 3-4. - С. 65-69.
16. Шкодін І. В. Основні диспропорції розвитку світового господарства на сучасному етапі / І. В. Шкодін // Фінанси України. - 2010. - № 7. - С. 58 - 64.
17. Blinder Alan S., Solow John L., Baumol William J. Macroeconomics: principles and policy (2020).
18. Colander David C. Microeconomics. McGraw-Hill Education (2020).

19. GansJoshua.EconomicsintheAgeof COVID-19 (Coronavirus) (The MIT Press, 2020).
20. KrugmanPaul.ArguingwithZombies_ Economics, Politics, andtheFightfor a BetterFuture-W. W. NortonCompany (2020).
21. SkidelskyRobert.What'sWrongwithEconomics. A PrimerforthePerplexed (YaleUniversityPress, 2020).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Мінекономіки Україниwww.me.gov.ua
 Мінфін.Україниwww.minfin.gov.ua
 Національний банк Україниwww.bank.gov.ua
 Держстат Україниwww.ukrstat.gov.ua
 Рада по вивченню продуктивних сил УкраїниНАН Україниwww.rvps.kiev.ua
 Національна бібліотека Україниім.В.Вернадськогоwww.nbuv.gov.ua
 Наукова бібліотека НаУКМАwww.librari.ukma.kiev.ua
 Нац.Інститут стратегічних дослідженьwww.niss.gov.ua
 Нормативні акти Україниwww.nau.kiev.gov.ua

12.Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Classroom в певному відсотку можуть проводитися практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться практичні та семінарські заняття у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік дистанційно на платформі Classroom в дистанційному курсі «Основи економічної теорії», (спеціальність 291).

2. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ (РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ, КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ)

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Тема 1. Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.

1.Зародження та виникнення економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії. Основні напрямки зарубіжної економічної науки: меркантилізм, фізіократи, класична школа, маржиналізм, утопічний соціалізм, марксизм, неокласичні ідеї, кейнсіанство, некейнсіанство, посткейнсіанство, монетаризм, інституціоналізм. Теоретичні дослідження українських економістів.

2.Предмет економічної теорії та її складові. Повсякденний та науковий погляд на економіку. Економічні явища та економічні відносини. Економічні категорії. Місце та роль людини в економічному житті. Економічні інтереси - рушійна сила соціально-економічного розвитку. Три основні питання економіки. Економічні потреби. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності.

3.Економічна теорія та інші галузі знань. Економіка та право. Нормативно-правова база як джерело аналізу економічних процесів. Економіка та політологія. Економіка та психологія. Економіка та соціологія. Роль статистичних джерел в економічному аналізі. Міжнародна статистична інформація.

4.Методи дослідження економічної теорії. Функції економічної теорії. Економічна теорія в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Основні напрямки формування економічного мислення в умовах переходу до ринку.

Тема 2. Суспільне виробництво.

1.Зміст та структура суспільного виробництва. Роль виробництва в розвитку суспільства. Види суспільного виробництва. Відтворення та його типи. Фактори виробництва та їх поєднання. Виробнича функція. Закон спадної граничної продуктивності. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва та її показники.

2.Натуральне господарство та його характеристика. Натуральний продукт. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного виробництва. Товар та його властивості. Теорії вартості товару (трудова, факторів виробництва, граничної корисності, попиту та пропозиції та ін.).

3.Виникнення, суть та функції грошей. Еволюція грошей. Теорія грошей та грошового обігу. Система економічних законів товарного виробництва. Закон вартості та його роль в розвитку товарного виробництва.

4.Роль держави в економіці. Змішана економіка. Соціальне ринкове господарство. Економічна політика. Конфлікт цілей економічної політики. Взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої економічної політики. Взаємозв'язок політики та економіки.

Тема 3. Власність та її економічна роль.

1.Поняття «інститути» та їх функції в економічному житті. Економічний та юридичний зміст власності. Право власності.

2.Інституційна структура економіки. Особливості становлення інституціонального середовища України.

3.Індивідуальна власність як вихідна ланка відносин власності. Принципи формоутворення власності. Домінуючий об'єкт власності.

4.Приватизація в Україні. Реформування земельних відносин. Приватизація підприємств і організацій.

Тема 4. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.

1.Економічні системи та їх класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем.

2.Порівняльний аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку. Постіндустріальне суспільство як концепція і реальність.

3.Перехідна економіка. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Трансформація економічної системи в Україні.

4.Формування кланово-олігархічної системи в Україні та його економічні наслідки.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.

1.Цілі та результати суспільного відтворення.

2.Благо. Товар, його властивості: вартість, споживча вартість та корисність, мінова вартість. Теорія вартості: класичний, граничний та неокласичний підходи. Товарне виробництво в сучасних умовах. Вільні та господарські товари. Класифікація господарських товарів. Специфіка послуги як результату нематеріального виробництва.

3.Сутність та походження грошей. Форми та функції грошей. Ліквідність. Еволюція функцій грошей. Грошовий оборот. Закон грошового обігу за тлумаченням К. Маркса та І. Фішера. Головний принцип організації грошового обігу. Сутність грошової системи. Системи металевих та паперових грошей. Біметалізм та монометалізм. Структура грошової системи.

4.Сутність та економічна роль кредиту. Принципи та етапи кредитування. Товарний і грошовий кредит. Комерційний кредит, вексель. Класифікація видів кредиту за різними ознаками. Криптовалюти. Біткоїн та його економічна природа.

Тема 6. Попит і пропозиція в ринковій економіці.

1.Попит і закон попиту. Графічне, табличне та аналітичне зображення попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Закон попиту. Виключення з дії закону попиту.

Попит і величина (обсяг) попиту. Цінові і нецінові детермінанти попиту.

2.Пропозиція і закон пропозиції. Графічне, табличне та аналітичне зображення пропозиції. Графіки індивідуальної та ринкової пропозиції. Закон пропозиції.

Попит і величина (обсяг) пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції.

3.Кон'юнктура ринку. Взаємодія попиту і пропозиції. Поняття ринкової рівноваги, рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва.

Дефіцит та надлишок виробництва.

Види ринкової рівноваги. Павутиноподібна модель досягнення рівноваги.

Зміни рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва під впливом різних чинників на взаємозалежних ринках.

4.Еластичність попиту та пропозиції та, фактори, які на неї впливають. Види еластичності попиту: за ціною, за доходом, перехресна еластичність. Дугова та точкова еластичність. Формула еластичності попиту. Зв'язок еластичності попиту й валового доходу.

Еластичність пропозиції, фактори, що на неї впливають. Еластичність за власною ціною блага та за цінами факторів виробництва. Дугова та точкова еластичність пропозиції. Формула еластичності пропозиції. Практичне значення теорії еластичності.

Тема 7. Підприємництво. Фірма.

1. Сутність та функції підприємництва. Види підприємництва. Основні напрямки розвитку різноманітних форм підприємницької діяльності в Україні. Підприємець - основна фігура економічного прогресу.

2. Умови виникнення та діяльності підприємств в умовах ринку. Поняття підприємства (фірми, корпорації). Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Розміри підприємств. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Форми організації господарювання на мікрорівні.

3. Основні види ринкової стратегії та тактики фірми. Головні цілі та задачі управління фірмою. Суб'єкти та об'єкти управління. Методи управління. Сучасний менеджмент та його функції. Бізнес-план.

4. Маркетинг. Об'єкти маркетингових досліджень. Товарна, цінова, комунікаційна та збутова політика фірми. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

1. Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

2. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Закон спадної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати.

3. Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Криві довгострокових витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 9. Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.

1. Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту фірми, середнього, граничного і сукупного доходу.

2. Визначення поведінки фірми в короткостроковому та довгостроковому періоді. Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків: два способи визначення. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації.

Пропозиція фірми у короткостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни.

Поведінка фірми у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції на тривалому інтервалі та її можливі конфігурації в галузях з постійними, зростаючими, спадними витратами.

Довгострокова рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Ефективність ринку досконалої конкуренції.

3. Характерні риси ринку чистої монополії. Бар'єри для вступу в галузь: економічні, адміністративні та правові. Основні види монополії. Монополія і монопольна влада.

Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Правила максимізації прибутку і мінімізації збитків.

Пропозиція монополіста і особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація: поняття, умови та види.

Рівновага фірми монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення і утримання ринкової влади в довгостроковому періоді.

Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльний аналіз конкурентного і монопольного ринків.

Регульована монополія. Необхідність державного регулювання монополії. Політика. Антимонопольне законодавство України.

4.Олігополістична модель ринку. Основні ознаки олігополістичного ринку. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Олігополія з погляду теорії ігор. “Дилема ув’язнених” - приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Цінові війни. Модель Курно: договірний і конкурентний рівновага.

Аналіз ламаної лінії попиту. Негнучкість цін. Картельні союзи. Таємні змови. Лідерство в цінах. Ціноутворення за принципом “витрати плюс”.

Ефективність та соціально - економічні наслідки олігополії.

5.Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів.

Крива попиту фірми. Динаміка прибутковості фірми в короткостроковому і довгостроковому періодах. Визначення оптимального обсягу продажу та цінова політика. Умови досягнення і підтримки беззбитковості у довгостроковому періоді.

Порівняльна характеристика ефективності ринку монополістичної конкуренції та інших типів ринку.

Тема 10. Ринок ресурсів і факторні доходи.

1.Попит на товари та попит на ресурси. Попит на ресурси як похідний. Правило використання ресурсів. Попит на ресурси в умовах досконалої та недосконалої конкуренції. Фактори, які впливають на попит на ресурси. Еластичність попиту на ресурс. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило найменших витрат. Правило максимізації прибутку.

2.Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найманої праці.

Попит окремого робітника на працю. Галузевий попит на працю.

Пропозиція праці для окремого робітника. Ринкова пропозиція послуг праці. Рівновага на ринку праці.

Попит монополії на працю і монополісна рівновага. Моносонічний та олігосонічний ринки, їх особливості.

Двостороння монополія і визначення реального рівня заробітної плати. Контроль профспілок над пропозицією робочої сили. Дискримінація на ринках робочої сили.

3.Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та його фонди. Попит та пропозиція капіталу. Поняття процентної ставки, її види. Вплив процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємств. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

4.Земля як фактор виробництва. Ринок землі. Попит та пропозиція землі. Економічна і земельна рента. Ціна землі як капіталізована рента.

5.Підприємницькі здібності, їх характеристика як фактора виробництва. Нормальний прибуток і підприємець. Концепції прибутку. Основні функції та види прибутку.

Тема 11. Національна економіка: цілі і результати.

1.Цілі, структура і фактори розвитку національної економіки. Система національних рахунків. Результати функціонування національної економіки: валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП).

2.Способи розрахунку ВВП: за видатками - метод кінцевого споживання, за сумою доходів, отриманих в процесі виробництва товарів та послуг, метод доданої вартості

(виробничий метод). Додана вартість. чистий внутрішній продукт (ЧВП). Національний дохід (НД). Особистий дохід. Дохід кінцевого використання.

3.Вплив поточних цін на макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП, дефлятор ВВП, ВВП на душу населення. Способи визначення основних макроекономічних показників. Міжнародні порівняння країн за рівнем ВВП.

Тема 12. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.

1.Сукупний попит. Структура сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори, які впливають на криву сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

2. Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції. Класична і кейнсіанська моделі сукупної пропозиції. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції.

3.Сукупний попит - сукупна пропозиція - (AD - AS) -модель макроекономічної рівноваги. Рівноважний рівень цін та рівноважний обсяг виробництва. Механізм досягнення макрорівноваги на окремих відрізках кривої сукупної пропозиції. Ефект храповика.

4.Короткострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Довгострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Шоки сукупного попиту та сукупної пропозиції. Стабілізаційна політика.

Тема 13. Макроекономічна нестабільність та її форми.

1.Інфляція: сутність, причини виникнення, основні види. Інфляція попиту та пропозиції. Механізм розвитку інфляції. Показники виміру інфляції. Дефляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави.

2.Концепції зайнятості в економіці. Безробіття та його види. Проблема прихованого безробіття в Україні. Соціально-економічні наслідки безробіття. Залежність між рівнем безробіття і обсягом ВВП (закон А. Оукена). Залежність між рівнем безробіття та інфляції (крива А. Філіпса). Особливості сучасної політики зайнятості в Україні.

Тема 14. Грошово-кредитна система.

1.Ринок грошей. Попит на гроші та його елементи. Пропозиція грошей. Поняття грошових агрегатів. Фактори, що впливають на зміну рівноваги на грошовому ринку.

2.Банківська система. Центральний банк, його функції та інструменти регулювання грошового обігу. Незалежність центрального банку та механізм її забезпечення. Комерційні банки, їх види та основні операції. Фактори, що визначають динаміку руху грошової маси. Позичковий процент. Кредит і його форми. Кредитна система, її функції та структура в ринковій економіці. Кредитна система України.

3.Фіктивний капітал. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та механізм її діяльності. Курс цінних паперів. Вплив держави на функціонування ринку цінних паперів. Державне регулювання ринку цінних паперів.

4.Макрорегулювання грошово-кредитної системи.

Тема 15. Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення.

1.Сутність та функції фінансів. Суб'єкти фінансових відносин. Структура фінансової системи. Державний бюджет і його місце в фінансовій системі. Економічні основи формування доходів бюджету.

2.Бюджетний дефіцит. Аналіз бюджетного дефіциту України та розвинених країн. Проблеми збалансованого бюджету. Урядові витрати і сукупний попит. Державний борг, його види, причини виникнення та способи мінімізації. Внутрішня та зовнішня заборгованість. Способи реструктуризації державного боргу. Міжнародні переговори щодо реструктуризації зовнішньої заборгованості.

3. Податки та податкова політика. Крива Лаффера. Податкова система України.
4. Реформування фінансової системи України в сучасних умовах.

Тема 16. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.

1. Світове господарство, його риси та етапи становлення. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація виробництва. Світова інфраструктура. Формування інтернаціональних витрат виробництва. Зрівняльні витрати та міжнародний обмін. Теорія зрівняльних переваг та її сучасні інтерпретації. Теорія конкурентних переваг М.Портера. Взаємозв'язок світового господарства та світової політики.

2. Міжнародні економічні відносини, їх зміст, форми та еволюція. Взаємозв'язок внутрішніх та міжнародних відносин. Міжнародна економічна та політична інтеграція та її форми. Роль міжнародної торгівлі в економічному розвитку країни. Участь України в міжнародній торгівлі. Міжнародна міграція капіталів та її форми. Транснаціональний капітал. Світовий ринок позичкових капіталів. Світовий кредит та його форми. Міжнародна міграція робочої сили, її особливості, форми, масштаби в сучасних умовах.

3. Міжнародна валютно-фінансова система. Етапи розвитку міжнародної валютної системи. Європейська валютна система. Міжнародний валютний фонд та його функції. Валютна політика в Україні. Участь України у міжнародних економічних організаціях.

4. Міжнародна конкуренція. Формування центрів сили у міжнародних економічних відносинах. Міжнародні конфлікти та їх економічне підґрунтя.

3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (У Т.Ч. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ)

Тема 1. Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.

1. Етапи історичного розвитку економічної теорії. Основні напрямки зарубіжної економічної науки: меркантилізм, фізіократи, класична школа, маржиналізм, утопічний соціалізм, марксизм, неокласичні ідеї, кейнсіанство, некейнсіанство, посткейнсіанство, монетаризм, інституціоналізм. Теоретичні дослідження українських економістів.

2. Предмет економічної теорії та її складові. Повсякденний та науковий погляд на економіку. Економічні явища та економічні відносини. Економічні категорії. Місце та роль людини в економічному житті. Економічні інтереси - рушійна сила соціально-економічного розвитку. Три основні питання економіки. Економічні потреби. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності.

3. Економічна теорія та інші галузі знань. Економіка та право. Нормативно-правова база як джерело аналізу економічних процесів. Економіка та політологія. Економіка та психологія. Економіка та соціологія. Роль статистичних джерел в економічному аналізі. Міжнародна статистична інформація.

4. Методи дослідження економічної теорії. Функції економічної теорії. Економічна теорія в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Основні напрямки формування економічного мислення в умовах переходу до ринку.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

Тема 2. Суспільне виробництво.

1. Роль виробництва в розвитку суспільства. Види суспільного виробництва. Відтворення та його типи. Фактори виробництва та їх поєднання. Виробнича функція. Закон спадної граничної продуктивності. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва та її показники.

2. Натуральне господарство та його характеристика. Натуральний продукт. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного виробництва. Товар та його властивості. Теорії вартості товару (трудова, факторів виробництва, граничної корисності, попиту та пропозиції та ін.).

3. Виникнення, суть та функції грошей. Еволюція грошей. Теорія грошей та грошового обігу. Система економічних законів товарного виробництва. Закон вартості та його роль в розвитку товарного виробництва.

4. Роль держави в економіці. Змішана економіка. Соціальне ринкове господарство. Економічна політика. Конфлікт цілей економічної політики. Взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої економічної політики. Взаємозв'язок політики та економіки.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

Тема 3. Власність та її економічна роль.

1. Поняття «інститути» та їх функції в економічному житті. Економічний та юридичний зміст власності. Право власності.
2. Інституційна структура економіки. Особливості становлення інституціонального середовища України.
3. Індивідуальна власність як вихідна ланка відносин власності. Принципи формування власності. Домінуючий об'єкт власності.
4. Приватизація в Україні. Реформування земельних відносин. Приватизація підприємств і організацій.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

Тема 4. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.

1. Економічні системи та їх класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем.
2. Порівняльний аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку. Постіндустріальне суспільство як концепція і реальність.
3. Перехідна економіка. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Трансформація економічної системи в Україні.
4. Формування кланово-олігархічної системи в Україні та його економічні наслідки.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.

1.Товар, його властивості: вартість, споживча вартість та корисність, мінова вартість. Теорія вартості: класичний, граничний та неокласичний підходи. Товарне виробництво в сучасних умовах. Вільні та господарські товари. Класифікація господарських товарів. Специфіка послуги як результату нематеріального виробництва.

2.Сутність та походження грошей. Форми та функції грошей. Ліквідність. Еволюція функцій грошей. Грошовий оборот. Закон грошового обігу за тлумаченням К. Маркса та І. Фішера. Головний принцип організації грошового обігу. Сутність грошової системи. Системи металевого та паперового обігу. Біметалізм та монометалізм. Структура грошової системи.

3.Сутність та економічна роль кредиту. Принципи та етапи кредитування. Товарний і грошовий кредит. Комерційний кредит, вексель. Класифікація видів кредиту за різними ознаками. Криптовалюти. Біткоїн та його економічна природа.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

Тема 6. Попит і пропозиція в ринковій економіці.

1.Попит і пропозиція як основні важелі ринкового механізму. Попит і закон попиту. Графічне, табличне та аналітичне зображення попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Закон попиту. Виключення з дії закону попиту.

2.Пропозиція і закон пропозиції. Графічне, табличне та аналітичне зображення пропозиції. Графіки індивідуальної та ринкової пропозиції. Закон пропозиції.

3.Еластичність попиту, фактори, які на неї впливають. Види еластичності попиту: за ціною, за доходом, перехресна еластичність. Дугова та точкова еластичність. Формула еластичності попиту. Зв'язок еластичності попиту й валового доходу.

4.Еластичність пропозиції, фактори, що на неї впливають. Еластичність за власною ціною блага та за цінами факторів виробництва. Дугова та точкова еластичність пропозиції. Формула еластичності пропозиції. Практичне значення теорії еластичності.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін. Кн.. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 7. Підприємництво. Фірма.

1.Сутність та функції підприємництва. Види підприємництва. Основні напрямки розвитку різноманітних форм підприємницької діяльності в Україні. Підприємець - основна фігура економічного прогресу.

2.Умови виникнення та діяльності підприємств в умовах ринку. Поняття підприємства (фірми, корпорації). Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Розміри підприємств. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Форми організації господарювання на мікрорівні.

3.Основні види ринкової стратегії та тактики фірми. Головні цілі та задачі управління фірмою. Суб'єкти та об'єкти управління. Методи управління. Сучасний менеджмент та його функції. Бізнес-план.

4.Маркетинг. Об'єкти маркетингових досліджень. Товарна, цінова, комунікаційна та збутова політика фірми. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін. Кн.. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

1. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

2.Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Закон спадної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати.

3.Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Криві довгострокових витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.
5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін. Кн.. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 9. Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.

- 1.Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту фірми, середнього, граничного і сукупного доходу.
- 2.Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків: два способи визначення. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації.
- Пропозиція фірми у короткостроковому та довгостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни.
- 3.Характерні риси ринку чистої монополії. Бар'єри для вступу в галузь: економічні, адміністративні та правові. Основні види монополії. Монополія і монополярна влада.
- 3.Олігополістична модель ринку. Основні ознаки олігополістичного ринку. Некооперативна і кооперативна поведінка олігополістів. Олігополія з погляду теорії ігор. "Дилема ув'язнених" - приклад некооперативної гри з ненульовою сумою. Цінові війни. Модель Курно: договірна й конкурентна рівновага.
- 4.Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів. Порівняльна характеристика ефективності ринку монополістичної конкуренції та інших типів ринку.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. С. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.
5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін. Кн.. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 10. Ринок ресурсів і факторні доходи.

- 1.Попит на товари та попит на ресурси. Попит на ресурси як похідний. Правило використання ресурсів. Попит на ресурси в умовах досконалої та недосконалої конкуренції. Фактори, які впливають на попит на ресурси. Еластичність попиту на ресурс. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило найменших витрат. Правило максимізації прибутку.
- 2.Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний виграш виробника від найманої праці.

3. Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та його фонди. Попит та пропозиція капіталу. Поняття процентної ставки, її види. Вплив процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

4. Земля як фактор виробництва. Ринок землі. Попит та пропозиція землі. Економічна і земельна рента. Ціна землі як капіталізована рента.

5. Підприємницькі здібності, їх характеристика як фактора виробництва. Нормальний прибуток і підприємець. Концепції прибутку. Основні функції та види прибутку.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

Тема 11. Національна економіка: цілі і результати.

1. Результати функціонування національної економіки: валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП).

2. Способи розрахунку ВВП: за видатками - метод кінцевого споживання, за сумою доходів, отриманих в процесі виробництва товарів та послуг, метод доданої вартості (виробничий метод). Додана вартість. Чистий внутрішній продукт (ЧВП). Національний дохід (НД). Особистий дохід. Дохід кінцевого використання.

3. Вплив поточних цін на макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП, дефлятор ВВП, ВВП на душу населення. Способи визначення основних макроекономічних показників. Міжнародні порівняння країн за рівнем ВВП.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.
5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. Кн. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 12. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.

1. Сукупний попит. Структура сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори, які впливають на криву сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

2. Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції. Класична і кейнсіанська моделі сукупної пропозиції. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції.

3. Сукупний попит - сукупна пропозиція - (AD - AS) - модель макроекономічної рівноваги. Рівноважний рівень цін та рівноважний обсяг виробництва. Механізм досягнення макrorівноваги на окремих відрізках кривої сукупної пропозиції. Ефект храповика.

4. Короткострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Довгострокова рівновага сукупного попиту і сукупної пропозиції. Шоки сукупного попиту та сукупної пропозиції. Стабілізаційна політика.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.
5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. Кн. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 13. Макроекономічна нестабільність та її форми.

1. Інфляція: сутність, причини виникнення, основні види. Інфляція попиту та пропозиції. Механізм розвитку інфляції. Показники виміру інфляції. Дефляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави.

2. Концепції зайнятості в економіці. Безробіття та його види. Проблема прихованого безробіття в Україні. Соціально-економічні наслідки безробіття. Залежність між рівнем безробіття і обсягом ВВП (закон А. Оукена). Залежність між рівнем безробіття та інфляції (крива А. Філіпса).

3. Особливості сучасної політики зайнятості в Україні.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова. Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.
5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. Кн. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 14. Грошово-кредитна система.

1. Ринок грошей. Попит на гроші та його елементи. Пропозиція грошей. Поняття грошових агрегатів. Фактори, що впливають на зміну рівноваги на грошовому ринку.

2. Банківська система. Центральний банк, його функції та інструменти регулювання грошового обігу. Незалежність центрального банку та механізм її забезпечення. Комерційні банки, їх види та основні операції. Фактори, що визначають динаміку руху грошової маси. Позичковий процент. Кредит і його форми. Кредитна система, її функції та структура в ринковій економіці. Кредитна система України.

3. Фіктивний капітал. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та механізм її діяльності. Курс цінних паперів. Вплив держави на функціонування ринку цінних паперів. Державне регулювання ринку цінних паперів.

4. Макрорегулювання грошово-кредитної системи.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

Тема 15. Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення.

1. Сутність та функції фінансів. Суб'єкти фінансових відносин. Структура фінансової системи. Державний бюджет і його місце в фінансовій системі. Економічні основи формування доходів бюджету.

2. Бюджетний дефіцит. Аналіз бюджетного дефіциту України та розвинених країн. Проблеми збалансованого бюджету. Урядові витрати і сукупний попит. Державний борг, його види, причини виникнення та способи мінімізації. Внутрішня та зовнішня заборгованість. Способи реструктуризації державного боргу. Міжнародні переговори щодо реструктуризації зовнішньої заборгованості.

3. Податки та податкова політика. Крива Лаффера. Податкова система України.

4. Необхідність реформування фінансової системи України в сучасних умовах.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.

2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7-ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.

3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.

4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2-ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.

5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. Кн. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

Тема 16. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.

1.Світове господарство, його риси та етапи становлення. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація виробництва. Світова інфраструктура. Формування інтернаціональних витрат виробництва. Зрівняльні витрати та міжнародний обмін. Теорія зрівняльних переваг та її сучасні інтерпретації. Теорія конкурентних переваг М.Портера. Взаємозв'язок світового господарства та світової політики.

2.Міжнародні економічні відносини, їх зміст, форми та еволюція. Взаємозв'язок внутрішніх та міжнародних відносин. Міжнародна економічна та політична інтеграція та її форми. Роль міжнародної торгівлі в економічному розвитку країни. Участь України в міжнародній торгівлі. Міжнародна міграція капіталів та її форми. Транснаціональний капітал. Світовий ринок позичкових капіталів. Світовий кредит та його форми. Міжнародна міграція робочої сили, її особливості, форми, масштаби в сучасних умовах.

3.Міжнародна валютно-фінансова система. Етапи розвитку міжнародної валютної системи. Європейська валютна система. Міжнародний валютний фонд та його функції. Валютна політика в Україні. Участь України у міжнародних економічних організаціях.

4.Міжнародна конкуренція. Формування центрів сили у міжнародних економічних відносинах. Міжнародні конфлікти та їх економічне підґрунтя.

Література та джерела:

1. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сідорова, проф. Є. М. Воробйова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. 2019. 464 с.
2. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 7ме вид. К.: Знанняпрес, 2008. 719 с.
3. Економічна теорія: навч. посібник / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, Н. В. Можайкіна та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. унт міськ. госпваім. О. М. Бекетова . Х.: ХНУМГ, 2014. 290 с.
4. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник / Т.М. Камінська. 2ге вид., випр. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 232с.
5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін. Кн.. 2: Мікроекономіка. К.: Знання, 2013. 437 с.

4. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО KEYСИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ, ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО МОНІТОРИНГУ НАБУТИХ ЗНАНЬ І ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти (приклад)

1. Економіка - наука точна?
 - A) ні
 - B) так
 - C) це не наука
 - D) все відносно
 - E) так, бо це математична наука.
2. Яка перша назва економічної науки?
 - A) політична економія
 - B) економікс
 - C) макроекономіка
 - D) мікроекономіка
 - E) геоекономіка
3. Який характер мають економічні закони?
 - A) об'єктивний
 - B) суб'єктивний
 - C) перемінний
 - D) вони безхарактерні
 - E) залежить від ситуації, де використовуються
4. Які сторони категорії „економіка” не входять до поняття „економічна система”?
 - A) виробничі відносини (відносини економічної власності);
 - B) комплекс економічних наук;
 - C) продуктивні сили;
 - D) господарський механізм;
 - E) техніко-економічні відносини.
5. Що в основу свого вчення ставили монетаристи?
 - A) грошові фактори
 - B) створення додаткової вартості
 - C) виробництво
 - D) механізм конкуренції
 - E) регулятивна роль держави
6. Дайте буквально значення терміну економіка?
 - A) вчення про дім, домашнє господарство
 - B) закон ведення господарства
 - C) наука про довкілля
 - D) закон ведення торгівлі
 - E) вчення про бережливість
7. Дайте одне із найважливіших завдань економічної теорії?
 - A) економічне обґрунтування раціонального використання виробничих ресурсів
 - B) економічне обґрунтування природних ресурсів
 - C) економічне обґрунтування засобів виробництва
 - D) економічне обґрунтування ефективності виробництва

- Е) економічне обґрунтування рентабельності.
- 8.** На що спрямовані функції економічної теорії?
- А) на досягнення мети дисципліни
- В) на створення базових економічних законів
- С) на створення економічних категорій
- Д) на виявлення економічних зв'язків
- Е) на створення соціально-економічної формації
- 9.** В чиїх працях можна віднайти коріння економічної науки?
- А) Арістотеля
- В) Кене
- С) Монкрет'єна
- Д) Маркса
- Е) Сміта
- 10.** Що керує економічними процесами?
- А) економічні закони
- В) економічні категорії
- С) економічні важелі
- Д) економічні теорії
- Е) економічні школи
- 11.** В якому з положень неправильно названа структура методу економічної теорії
- А) це закони і категорії економічної теорії;
- В) це поняття та категорії моралі, етики, психології;
- С) це закони та категорії діалектики;
- Д) це філософські та загальнонаукові принципи;
- Е) це закони та категорії філософії.
- 12.** Що в основу свого вчення ставили марксисты?
- А) створення додаткової вартості
- В) виробництво
- С) грошові фактори
- Д) механізм конкуренції
- Е) регулятивна роль держави
- 13.** Які економічні ідеї, що лягли в основу політекономії, вивчав лікар В.Петті?
- А) трудової вартості
- В) ринку
- С) державного регулювання ринку
- Д) вільної торгівлі
- Е) експлуатації
- 14.** Специфічні економічні закони характерні для:
- А) для одного суспільного способу виробництва
- В) для декількох суспільних способів виробництва
- С) для всіх суспільних способів виробництва
- Д) для однієї стадії суспільного способу виробництва
- Е) для всього суспільства.
- 15.** Який вигляд має матеріально-практична функція економічної теорії?
- А) господарчий (прикладний)
- В) окремих економічних законів
- С) теоретичний (ідейний)
- Д) окремих економічних категорій
- Е) ідеологічний.
- 16.** Що означає термін „аналіз”?

- A) розчленування
 - B) складання
 - C) наведення
 - D) виведення
 - E) перенесення
- 17.** Яка мета економічної теорії?
- A) розробка економічних механізмів для раціоналізації суспільних відносин
 - B) розробка економічних механізмів для регламентації суспільних відносин
 - C) розробка економічних законів для раціоналізації суспільних відносин
 - D) розробка економічних норм для контролю суспільних відносин
 - E) розробка економічних категорій для раціоналізації суспільних відносин
- 18.** Яке з положень правильно характеризує структуру суспільного способу виробництва?
- A) це єдність продуктивних сил і техніко-економічних відносин;
 - B) це єдність економічної та юридичної власності;
 - C) це єдність продуктивних сил і виробничих відносин (відносин економічної власності);
 - D) це єдність господарського механізму і виробничих відносин;
 - E) це єдність техніко-економічних відносин і відносин власності.
- 19.** Що в основу свого вчення ставили маржиналісти?
- A) граничні явища
 - B) регулятивна роль держави
 - C) механізм конкуренції
 - D) створення додаткової вартості
 - E) грошові фактори
- 20.** Хто вперше показав, як ринки організовують економічне життя?
- A) Сміт
 - B) Кене
 - C) Монкрет'єн
 - D) Маркс
 - E) Арістотель.
- 21.** Особливі економічні закони характерні для:
- A) для декількох суспільних способів виробництва
 - B) для всіх суспільних способів виробництва
 - C) для одного суспільного способу виробництва
 - D) для однієї стадії суспільного способу виробництва
 - E) для всього суспільства.
- 22.** Як реалізується теоретико-пізнавальна функція економіки?
- A) посередництвом економічних категорій та законів
 - B) посередництвом економічних методів
 - C) посередництвом економічних категорій
 - D) посередництвом економічних законів
 - E) посередництвом статистичних методів.
- 23.** Що означає термін „синтез”
- A) складання
 - B) розчленування
 - C) перенесення
 - D) наведення
 - E) виведення
- 24.** Яка структура продуктивних сил?
- A) робоча сила і засоби виробництва

- В) робоча сила і засоби праці
 - С) предмети праці і засоби праці
 - Д) робоча сила і предмети праці
 - Е) предмети праці і засоби виробництва
25. Яке з положень комплексно розкриває основні функції економічної теорії?
- А) економічна теорія розробляє наукові основи управління народним господарством;
 - В) економічна теорія повинна розкривати економічні закони;
 - С) економічна теорія виконує практичну, пізнавальну функції та формує економічне мислення;
 - Д) економічна теорія розкриває економічні категорії;
 - Е) економічна теорія вивчає систему економічних відносин.
26. В чому суть „Неокласичного синтезу”
- А) в поєднання мікро та макроекономіки, ринку і держави
 - В) в поєднанні виробництва і послуг
 - С) в поєднанні регулятивної ролі держави із приватним сектором
 - Д) в розчленуванні економіки на макро, мікро та гео рівні
 - Е) в створенні єдиного міждержавного простору
27. Характеристика чого є найважливішою функцією економічної теорії?
- А) основ економічних систем
 - В) трудових ресурсів
 - С) засобів праці
 - Д) природних ресурсів
 - Е) політичних лідерів
28. Правильне твердження, що „Виробничі відносини відповідають історичній формації суспільства”?
- А) так, повністю
 - В) так, лише у певні проміжки розвитку держави
 - С) частково
 - Д) ні, вони залежать лише від НТР
 - Е) ні, вони не мають відношення до суспільства.
29. Чи можна ототожнювати поняття „Економікс” та „Політична економія”?
- А) ні, бо остання суто теоретична
 - В) ні, бо перша суто теоретична
 - С) ні, бо остання суто практична
 - Д) так, бо вони названі різними авторами
 - Е) так, бо вони в різних країнах по-різному називаються.
30. Що є об’єктом економічної теорії?
- А) економіка в цілому
 - В) народне господарство
 - С) виробництво
 - Д) ринок
 - Е) сфера послуг.
31. Що означає термін „абстракція”
- А) перенесення
 - В) розчленування
 - С) наведення
 - Д) виведення
 - Е) складання
32. Яке із своїх визначень предмета економічної теорії П. Самуельсон вважає найдосконалішим?

- A) це наука, що вивчає багатство;
 - B) це наука про економічні системи;
 - C) це наука, що вивчає, як люди роблять вибір, щоб використати рідкісні ресурси для виробництва різних товарів та їх розподілу;
 - D) це наука, що вивчає, як люди здійснюють організацію виробництва і споживання;
 - E) це наука про людей у їх діловому житті.
- 33.** Що в основу свого вчення ставили кейнсіанці?
- A) регульований капіталізм
 - B) регулятивна роль держави
 - C) створення додаткової вартості
 - D) грошові фактори
 - E) механізм конкуренції.
- 34.** На основі яких даних здійснюється процес емпіричної перевірки?
- A) на основі даних реального світу
 - B) на основі наукових даних
 - C) на основі статистичних даних
 - D) на основі даних спецслужб
 - E) на основі випадкових даних
- 35.** Які закони належать до загальних?
- A) закон обмеження ресурсів
 - B) закон народнонаселення
 - C) закон Мальтуса
 - D) закон одержавлення економіки
 - E) закон ціноутворення.
- 36.** Що в основу свого вчення ставили меркантилісти?
- A) багатство, золото, срібло, гроші
 - B) виробництво
 - C) регулятивна роль держави
 - D) грошові фактори
 - E) створення додаткової вартості
- 37.** Який метод пізнання не використовує економічна теорія?
- A) біологічного експерименту
 - B) математичного моделювання
 - C) статистичний
 - D) історичний
 - E) соціологічний
- 38.** Що означає термін „дедукція”
- A) виведення
 - B) перенесення
 - C) розчленування
 - D) складання
 - E) наведення
- 39.** У якій з відповідей найповніше і найглибше розкрито предмет економічної теорії
- A) це наука, що вивчає закони розвитку економічних систем;
 - B) це наука, що вивчає виробничі відносини у їх взаємодії з розвитком продуктивних сил;
 - C) це наука, що вивчає закони, які управляють виробництвом і розподілом матеріальних благ;
 - D) це наука про економічні системи;

- Е) це наука про багатство.
- 40.** Хто із наведених видатних вчених не був визначним економістом?
- А) Д.Павличко
- В) П.Самуельсон
- С) А.Сміт
- Д) К.Маркс
- Е) Арістотель

4.2.Контрольні роботи, передбачені навчальним планом

Не передбачено

5.ЗАВДАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (СЕМЕСТРОВОГО ЗАЛІКУ)

Теоретичні питання для підготовки до заліку

1. Предмет економічної теорії та основні підходи до його визначення.
2. Методологія економічної теорії: загальнонаукові та специфічні методи економічного дослідження.
3. Функції економічної теорії. Нормативна і позитивна економічна теорія.
4. Взаємозв'язок економічної теорії з економічною політикою. Економічна теорія і право.
5. Виникнення економічної теорії та основні етапи її розвитку.
6. Меркантилізм. Класична політична економія: фізіократи, англійська класична політична економія. Економічне вчення марксизму.
7. Основні напрямки сучасної зарубіжної економічної науки. Неокласицизм, кейнсіанство, монетаризм, нова класична економіка, інституціоналізм.
8. Розвиток економічної думки в Україні.
9. Виробництво. Суспільний характер процесу виробництва. Основні складові процесу виробництва: робоча сила, предмет праці, засоби праці.
10. Виробнича функція. Економічна ефективність та її показники. Соціальна ефективність суспільного виробництва.
11. Виробничі можливості суспільства. Крива виробничих можливостей. Поняття альтернативних витрат.
12. Виробництво і відтворення. Основні типи відтворення. Стадії суспільного виробництва.
13. Інститути в економіці: поняття, функції та види.
14. Власність: поняття, економічний та юридичний зміст. Право власності. Специфікація прав власності.
15. Інституціональна структура економіки. Інституційне середовище. Місце індивіда в інституціональній структурі.
16. Економічна система. Типи та еволюція економічних систем.
17. Перехідна економіка. Моделі переходу до ринку.
18. Товарне виробництво та умови його виникнення. Типи товарного виробництва.
19. Товарна форма продукту праці. Економічні блага. Товар та його властивості.
20. Закон вартості: сутність, функції та механізм дії. Ціна як грошова форма вартості товару. Сучасні модифікації вартісних відносин.
21. Гроші як економічне поняття. Функції грошей. Грошова система: сутність, структура, види.
22. Закони грошового обігу. Формула К. Маркса. Рівняння обігу грошей І.Фішера.
23. Ринок: сутність, види, функції.
24. Ринкова інфраструктура: сутність, основні завдання та функції.
25. Поняття попиту. Фактори попиту. Закон попиту.
26. Поняття пропозиції. Фактори пропозиції. Закон пропозиції.
27. Взаємозв'язок попиту та пропозиції. Рівноважна ціна. Ринкова рівновага.
28. Еластичність як поняття. Еластичність попиту за ціною та доходом. Еластичність пропозиції.
29. Конкуренція як структура ринку та раціональна поведінка суб'єктів. Функції конкуренції в ринковій економіці.
30. Досконала конкуренція: економічні риси та історичні рамки.
31. Недосконала конкуренція та її моделі.
32. Монополізм, його види, форми та наслідки.

33. Конку rentна та антимонопо льна політика: напрями та методи.
34. Домогосподарство як економічний суб'єкт: сутність, функції та класифікація.
35. Раціональний споживчий вибір. Функціональний і нефункціональний попит.
36. Поняття корисності та проблеми її вимірювання. Загальна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності.
37. Криві байдужості та їхні властивості. Карта байдужості. Бюджетна лінія.
38. Визначення оптимального набору споживання. Поняття споживчої рівноваги. Реакція споживача на зміну доходів та цін.
39. Підприємництво. Підприємницька діяльність: принципи, види, організаційні форми.
40. Фірма та підприємство. Теорії фірми.
41. Функції фірми. Зовнішнє та внутрішнє середовище фірми. Види фірм.
42. Ресурси фірми. Капітал фірми та його структура.
43. Основний і оборотний капітал.
44. Кругообіг та обіг капіталу. Зношування основного капіталу. Амортизація.
45. Поняття та функції менеджменту. Сфери й напрями менеджменту.
46. Поняття маркетингу. Маркетингова діяльність фірми.
47. Економічні витрати фірми та їх види. Собівартість продукції: поняття, економічна структура та шляхи зниження.
48. Дохід фірми: сутність, види.
49. Прибуток фірми. Бухгалтерський та економічний прибуток. Балансовий та чистий прибуток.
50. Максимізація прибутку фірми, її зміст та умови. Беззбитковість. Рентабельність. Банкрутство.
51. Механізм ціноутворення на продукцію фірми. Фактори ціноутворення.
52. Цінова політика. Цінові стратегії фірми. Розрахунок початкової ціни фірми.
53. Сутність ринку праці. Основні суб'єкти та об'єкт ринку праці. Поняття трудового контракту (договору).
54. Основні важелі механізму ринку праці. Попит на працю. Пропозиція праці.
55. Економічна сутність заробітної плати. Номінальна і реальна заробітна плата. Заробітна плата і вартість робочої сили.
56. Заробітна плата як регулятор ринку праці. Функції заробітної плати.
57. Основна й додаткова зарплата. Тарифна система. Форми і системи заробітної плати.
58. Державне та договірне регулювання заробітної плати. Мінімальна заробітна плата, її функції та особливості встановлення.
59. Професійні спілки та організації роботодавців на ринку праці.
60. Соціально-трудове партнерство, його сутність та форми. Колективний договір підприємства: основний зміст та особливості укладання.
61. Сутність категорії "капітал". Інвестиційні блага та інвестування. Фактори інвестування. Ринок капіталу.
62. Зміна вартості грошей (капіталу) у часі. Дисконтування.
63. Ринок позичкового капіталу. Поняття позики. Ставка процента (норма процента).
64. Кредит, його сутність, функції та форми.
65. Лізинг. Суб'єкти та об'єкт лізингу. Види лізингу.
66. Земля як фактор виробництва. Земельні та аграрні відносини. Власність на землю та її форми.
67. Рента. Сутність і види земельної ренти. Рентні відносини.

68. Ринок землі та особливості його функціонування. Попит і пропозиція землі. Капітальна ціна землі.
69. Ринок оренди землі. Орендна плата як прокатна ціна землі.
70. Ринкове реформування аграрного сектора в Україні.
71. Ринок нерухомості та його інфраструктура.
72. Макроекономіка: предмет дослідження, основні проблеми й цілі.
73. Система національних рахунків. Національна економіка. Національний продукт.
74. Валовий внутрішній продукт (ВВП): структура, методи обчислення. Номінальний і реальний ВВП.
75. Валовий внутрішній продукт як поняття і показник кінцевих результатів макроекономіки.
76. Чистий національний продукт. Національний дохід і фактори його зростання.
77. Національне багатство як поняття. Структура та джерела зростання національного багатства.
78. Ефективність макроекономіки: сутність, основні показники.
79. Макроекономічна рівновага: поняття, види, моделі.
80. Макроекономічна рівновага в моделі „сукупний попит – сукупна пропозиція”.
81. Економічне зростання: поняття, чинники, критерії, типи. Моделі економічного розвитку.
82. Людський розвиток як мета і критерій економічного розвитку. Індекс людського розвитку та його рівень в Україні.
83. Економічний цикл: поняття, види, фази.
84. Економічні кризи, їхня сутність та характерні риси. Види криз.
85. Зайнятість і незайнятість населення. Безробіття: поняття, причини, форми.
86. Залежність між рівнем безробіття і обсягом ВВП. Закон А. Оукена. Залежність між рівнем безробіття та інфляцією. Крива А. Філіпса.
87. Сутність, причини існування та показники інфляції. Види інфляції. Антиінфляційна політика.
88. Грошовий ринок. Гроші. Грошова маса і грошові агрегати.
89. Швидкість обігу грошей та фактори, які на неї впливають. Рівень монетизації ВВП.
90. Попит на гроші. Класична кількісна теорія грошей. Рівняння обміну І. Фішера.
91. Пропозиція грошей. Депозитно-чекова емісія. Банківський мультиплікатор. Грошовий мультиплікатор.
92. Рівновага на грошовому ринку. Грошова (монетарна) політика держави та її види.
93. Кредитно-банківська система та її інституціональна структура.
94. Центральний банк країни та його функції.
95. Комерційні банки та їхня класифікація. Банківські операції та послуги.
96. Поняття цінних паперів. Ринок цінних паперів: сутність, функції та інфраструктура.
97. Фондова біржа та організація її діяльності. Особливості формування фондового ринку в Україні.
98. Страховий ринок, його функції та структура.
99. Фінансова система: сутність, структура і роль у ринковій економіці.
100. Бюджетна система. Державний та місцеві бюджети, їх формування та використання.

101. Фіскальна політика держави. Бюджетна політика. Способи покриття дефіциту держбюджету.
102. Державний борг: причини виникнення, види. Управління державним боргом. Боргова безпека держави.
103. Податки та їх види. Податкова система. Функції у ринковій економіці.
104. Економічна безпека держави (ЕБД): поняття, показники та шляхи забезпечення.
105. Тіньова економіка: сутність, причини, структура. Заходи протидії тіньовій економіці та її криміналізації.
106. Роль держави в ринковій системі. Неспроможності ринку як регулятора економічних відносин та функції держави.
107. Державне регулювання економіки. Економічна політика держави та її основні напрямки.
108. Соціальна політика держави: сутність та напрями реалізації.
109. Бідність населення: сутність, види, методи визначення. Шляхи подолання бідності.
110. Економічні основи формування середнього класу.
111. Поняття світового господарства, його структура та напрями розвитку.
112. Форми міжнародних економічних відносин.
113. Економічна глобалізація і фактори її прискорення.
114. Міжнародна валютна система та її еволюція.
115. Валютний ринок та його основні риси. Суб'єкти валютного ринку. Операції валютного ринку.

Тестове залікове завдання

Запитання 1

Хто першим запровадив термін "економічна теорія"?:

- Ф. Кене
- А. Монкретьєн
- А. Сміт
- Арістотель

Запитання 2

Яку з наведених функцій не можна безпосередньо вважати функцією економічної теорії?

- пізнавальну
- політичну
- методологічну
- практичну.

Запитання 3

Яке із наведених питань може бути вирішено тільки на мікроекономічному рівні ?

- досягнення повної зайнятості;
- подолання інфляції
- виготовлення товарів різноманітного асортименту
- стимулювання економічного зростання в країні

Запитання 4

Економічні категорії - це:

методи регулювання економічних процесів
 норми господарської поведінки людей
 логічні поняття, які в узагальненому вигляді відображають сутність окремих економічних явищ
 конкретні прийоми пізнання дійсності

Запитання 5

Виробничі економічні потреби — це:

потреби у споживчих товарах
 потреби у праці
 потреби у робочій силі, засобах виробництва та виробничих технологіях
 потреби у засобах дозвілля та відпочинку.

Запитання 6

Що не є особистими потребами споживача?

потреби у засобах інтелектуального та духовного розвитку особи
 потреби у предметах поточного одноразового споживання;
 потреби у предметах тривалого користування
 потреби у речових факторах виробництва.

Запитання 7

Основними структурними елементами економічної системи є:

продуктивні сили суспільства
 система економічних відносин
 господарський механізм
 усі відповіді правильні

Запитання 8

Що не можна безпосередньо віднести до факторів виробництва?

працю;
 капітал
 грошовий кредит
 землю

Запитання 9

Які умови необхідні для виникнення та функціонування товарного виробництва?

створення нових форм організації виробництва продукції
 зростання чисельності населення
 виникнення та поглиблення суспільного поділу праці та економічна відокремленість виробників
 покращення використання засобів виробництва

Запитання 10

Що найбільше та безпосередньо впливає на величину вартості товару?

форми власності

суспільний поділ праці
 продуктивність праці
 форми організації праці

Запитання 11

Гроші виникли тому, що:

люди домовились про їх утворення;
 без них неможливе існування людства
 на ринку об'єктивно виникла необхідність у загальному товарному еквіваленті
 люди навчилися добувати благородні метали.

Запитання 12

Що безпосередньо не впливає на кількість грошей в обігу?

фізичний обсяг товарної маси
 швидкість обігу грошової одиниці
 золотовалютний запас національного банку країни
 зміни товарних цін.

Запитання 13

Якщо економічні процеси у суспільстві регулюються і ринком, і державою, то така економіка є

натуральною
 змішаною
 командною
 ринковою

Запитання 14

Що не притаманне процесу переходу України до ринкової економіки?

роздержавлення та приватизація
 монопольне панування будь-якої однієї форми власності
 демонополізація економіки
 формування багатокладної економіки.

Запитання 15

Товарні біржі дають можливість господарюючим суб'єктам:

оперативно вирішувати питання, пов'язані з забезпеченням виробництва засобами виробництва;
 мати можливість вибору ресурсів;
 оперативно реагувати на зміни пропозиції, попиту та ціни;
 вирішувати всі наведені питання

Запитання 16

Що не є засобом міжгалузевої конкуренції?

перелив капіталів у більш високорентабельні галузі
 нарощування обсягів виробництва у своїй галузі
 диверсифікація виробництва

утворення конгломератів

Запитання 17

Що належить до цінового методу ведення конкурентної боротьби?

обслуговування покупців після продажу товарів
збереження ціни товару при поліпшенні якості
реклама товару
підвищення ціни без зміни якості товару

Запитання 18

Що є основною причиною інфляції?

постійне зростання заробітної плати
порушення відтворювальних пропорцій в економіці та законів грошового обігу
надмірна інтернаціоналізація господарських зв'язків країни
зростання цін на товари високої якості

Запитання 19

Високий рівень інфляції в країні:

підвищує цінність національної валюти
не впливає на експорт та імпорт товарів
призводить до знецінення національної валюти
не впливає на валютний курс

Запитання 20

Що не належить до основних форм державного регулювання економіки?

бюджетно-податкова та цінова
кредитно-грошова
естетична
адміністративно-економічна

Запитання 21

Необхідність державного втручання в економіку зумовлене тим, що:

ринок привносить в економіку елементи стихії;
цього вимагає суспільство
ринок не спроможний вирішувати усі проблеми суспільства
цього вимагає сучасний рівень виробництва.

Запитання 22

Валютний курс у сучасних умовах встановлюється на основі:

кількості національних грошей в обігу
співвідношення купівельної спроможності національних валют
співвідношення золотого паритету національних валют
світової ціни на золото.

Запитання 23

Заробітна плата як економічна категорія - це:

дохід від індивідуальної трудової діяльності
 перетворена форма вартості та ціни товару робочої сили
 вартість товарів і послуг, споживання яких забезпечує відтворення робочої сили працівника
 ціна, яку сплачує роботодавець найманому працівникові за функціональне використання послуги його праці

Запитання 24

До продуктивних фондів відносять

основні виробничі та оборотні фонди
 засоби обігу
 основні невиробничі фонди
 оборотні невиробничі фонди.

Запитання 25

З наведених видів витрат підприємства виділіть постійні

на утримання управління заводу
 на заробітну плату
 на сировину
 на напів-фабрикати

Запитання 26

Національний дохід-це:

сума всіх отриманих особистих доходів членів суспільства
 сума всіх особистих доходів членів суспільства, які залишаються в їх розпорядженні після сплати податків
 ВВП за вирахуванням вартості спожитих засобів виробництва та непрямих податків на бізнес
 сукупність усіх благ, що є у розпорядженні суспільства

Запитання 27

Який з перелічених чинників, що впливають на формування ціни, є вартісним

попит перевищує пропозицію
 зниження продуктивності праці при виробництві товару
 пропозиція перевищує попит
 сезонні коливання у виробництві сільськогосподарської продукції.

Запитання 28

Які з коштів не перерозподіляються через державний бюджет:

для розширення виробництва за рахунок прибутку державного підприємства
 асигнування для розвитку науки, освіти, охорони здоров'я, мистецтва
 зарплата вчителів у школі
 видатки на оборону країни

Запитання 29

Вкажіть собівартість залежно від обсягу витрат на промисловому підприємстві:

виробнича;
кошторисна;
зональна;
планова.

Запитання 30

Що не можна вважати причиною породження сучасних глобальних проблем?

перенаселення планети
зростання промислового виробництва
зміна філософії економічного мислення суб'єктів економічної діяльності
вичерпування природних ресурсів

Запитання 31

Що не є глобальною проблемою соціально-економічного характеру?

зростання населення на планеті та безробіття
забруднення атмосфери
нестача продовольства та поширення зубожіння
розвиток економічних систем

Запитання 32

Які заходи щодо інтеграції України у світовий економічний простір нині не є актуальними?

вступ до Митного союзу
вихід на світовий ринок із сировиною та сільськогосподарською продукцією
вступ до Європейського Союзу
створення та пропонування світовому ринку товарів високої інтелектуальної праці

Запитання 33

Що не належить до міжнародного поділу праці

спеціалізація окремих країн на виробництві певних видів продукції
створення багатьох проміжних продуктів та напівфабрикатів у різних країнах
зосередження окремих стадій єдиного виробничого процесу в різних країнах
міграція працездатного населення з однієї країни до іншої в пошуках роботи.

Запитання 34

Яка міжнародна організація відіграє провідну роль у розв'язанні глобальних проблем?

МВФ
Світовий банк
ООН
Європейський союз.

Запитання 35

Що не належить до сфер міжнародного співробітництва у вирішенні економічних глобальних проблем?

встановлення уніфікованих норм та правил природокористування.

сприяння країнам, що розвиваються, у вирішенні проблем зубожіння, голоду, хвороб, неписьменності
ліквідація зон екологічного лиха
формування єдиного інформаційного простору

Запитання 36

Визначити фізичний знос верстата, якщо фактичний строк експлуатації верстата — 7 років, нормативний — 10 років

70%

0,7

0,7%

Запитання 37

Розрахувати прибуток підприємства за такими даними: фабрика виготовляє дверні замки, ціна за 1 шт. 10 грн. За рік їх було продано 4 тис. шт. Сукупна собівартість усіх виробів 10 тис. грн.

5000

3000

30000

50000

Запитання 38

Визначити ВВП за витратами, використовуючи такі дані, млн. грн.: особисті споживчі витрати — 20; валові інвестиції — 15; державні закупівлі товарів і послуг — 5; трансфертні платежі держави — 10; чистий експорт — 8:

48 млн. грн

38 млн. грн.;

50 млн. грн.;

58 млн. грн.;

Запитання 39

Обчислити рентабельність підприємства, що випустило продукції на суму 10 тис. грн., собівартість якої 9 тис. грн. Основні виробничі фонди і оборотні засоби підприємства становлять 5 тис. грн.:

20%

5%

2%

50%

Запитання 40

Визначити величину чистого національного продукту, якщо валовий внутрішній продукт дорівнює 600 млн. грн., амортизація — 100 млн. грн., непрямі податки на бізнес — 40 млн. грн.:

500 млн. грн.;

460 млн. грн.;

560 млн. грн.;

740 млн. грн.;

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Робота на семінарських заняттях	За кожне семінарське заняття здобувачу, який продемонстрував всебічні знання з теми, показав уміння аналізувати й узагальнювати опрацьований матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати інформацію на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією, приймає активну участь під час різних видів аудиторної роботи як в командах, так і індивідуально.	4
	впевнене засвоєння теми, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал, проявляє активність під час різних видів аудиторної роботи, як в командах так і індивідуально.	3
	виставляється за часткове висвітлення змісту питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, мають місце окремі помилки, під час аудиторної роботи інколи проявляє активність як в командах, так і індивідуально.	0-2
Залікова робота	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді на окреме питання (одне з двох) продемонстрував систематизовані знання матеріалу, орієнтується в фахових дослідженнях, демонструє вміння аналізувати окремі кейси з історії міжнародних відносин, вміє обґрунтовувати причинно –наслідкові зв'язки, показує впевнене знання історичних джерел, дотичних до курсу. .	8-10
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді окреме питання (одне з двох) продемонстрував часткове знання матеріалу, окремих фахових досліджень, показує достатнє знання джерел дотичних до курсу..	6-8
	виставляється здобувачу, який в письмовій відповіді окреме питання(одне з двох) продемонстрував вибіркове знання матеріалу, окремих аналітичних моделей та теоретичних підходів, обґрунтування висновків потребує доопрацювання, знання джерел та літератури поверхневе.	2-6
	Тестове завдання	20x1

УВАГА! У разі виявлення плагіату або інших видів академічної недоброчесності здобувач одержує нульову оцінку за відповідний вид завдань.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота	Залік	Сума
--------------------------------------	-------	------

Відвідування лекцій та наявність конспекту																Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16		60	40
4	4	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4			

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях встановлюються за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;
- знання основної та додаткової літератури;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язання задач, проведення розрахунків, при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

«3-4» балів студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем.

«2-3» бали свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни «Основи економічної теорії» в обсязі навчальної програми, вмє використовувати інструментарій мікро- та макроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення практичних аспектів питання.

«2-1» бали виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі, в навчальних планах і програмах. Студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

«1-0» балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки знань при розв'язанні задач.

«4» балів ставиться коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

«3» бали ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

«2» бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без повного теоретичного обґрунтування.

«1-0» ставиться, коли студент зовсім не розв'язує задачі, або розв'язує її неправильно. Опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язку задачі іншим студентом.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання.

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

«5» балів виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

«4» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 70-89%.

«3» бали виставляється, якщо правильні відповіді складають 50 - 69%.

«2-0» виставляється, якщо правильні відповіді складають до 50%.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
50-100	зараховано
1-49	не зараховано